

4. Nieuwe energie en leefmilieu

Maastricht, september '24

Nieuwe energie en leefmilieu

Een Limburg dat vooruit wil, heeft energie nodig. Betrouwbare en schone energie. Steeds vaker opgewekt uit duurzame bronnen, zodat de uitstoot van broeikasgassen wordt tegengegaan. De overgang naar duurzame energie zal niet vanzelf gaan en zowel van onze huishoudens als de industrie veel vragen. We zullen samen moeten komen tot een verantwoord tempo, zodat de effecten van verandering voor iedereen te dragen zijn. Hoe ingrijpend die effecten kunnen zijn, hebben we het voorbije jaar gezien. De oorlog in Oekraïne leidt tot een sterke beperking van de import van Russisch gas, en de effecten daarvan voelen we allemaal in onze portemonnee. Tegelijkertijd heeft dit gezorgd voor een herbezinning op onze afhankelijkheid van grondstoffen en een nieuwe kijk op strategische allianties en internationale handel. Veel Limburgers vragen zich af of ze de energierekening en de boodschappen aan het einde van de maand wel kunnen betalen. De thermostaat is de afgelopen winter massaal omlaag gedraaid en de term 'energie-armoede' heeft z'n intrede gedaan. Bedrijven leggen daarnaast hun productie stil vanwege de hoge energielasten. Willen ze omschakelen van gas naar stroom, dan worden ze geconfronteerd met wachtlijsten voor een zwaardere aansluiting op het elektriciteitsnet. Omdat de materialen daarvoor niet beschikbaar zijn en de benodigde vakmensen ook voor energiebedrijven nauwelijks te vinden zijn. Tegelijkertijd proberen overheden in de hele wereld de energielasten voor hun burgers wat dragelijker te maken door miljarden te investeren. Veelal in combinatie met inspanningen om te verduurzamen, om te schakelen naar lokaal opgewekte energie, en om regio's weer concurrerend te maken. Dat is dan weer een voordeel van de huidige moeizame energiesituatie.

Het gevoel voor urgentie rond de zogeheten 'energietransitie' is door al deze factoren groter dan ooit. Ook in Limburg zijn we klaar om nieuwe wegen te bewandelen. Een kwestie van pionieren en ondernemen, experimenteren, vallen, opstaan en weer doorgaan. Daarbij heeft onze regio een aantal extra uitdagingen. Bijvoorbeeld door onze geografische ligging, ver van de Noordzee waar een steeds groter deel van de Nederlandse elektriciteit in windmolenparken wordt opgewekt. Hoe komt die schone energie voor ons beschikbaar? We hebben daarnaast de beschikking over slechts beperkte fysieke ruimte in onze provincie om aan energievoorzieningen te spenderen. De mogelijke komst van de Einstein Telescope is daarop ook van invloed. Limburg heeft relatief veel energie-intensieve industrie en een verouderde woningvoorraad, dus onze energieopgave is ook daarom relatief groot. Dit zijn geen effecten die nu ineens zijn ontstaan en daarom is er de afgelopen jaren al veel in gang gezet om de Limburgse energieopgave te lijf te gaan. Op basis van de ingezette koers willen we de komende periode ideeën en plannen die eerder zijn geformuleerd daadwerkelijk uitvoeren. Waar nodig scherpen we ze aan en maken we ze groter en robuuster. Tegelijkertijd zijn er op nationaal en Europees niveau nog nooit zoveel financiële middelen beschikbaar geweest rond het vraagstuk van energie en een schoon leefmilieu. Daar gaat Limburg met nog meer gewicht op inspelen.

Nieuwe Energie

We werken aan een toekomstbestendig energiesysteem in en voor Limburg. Het energiesysteem omvat alle processen, structuren en componenten die betrokken zijn bij (a) het winnen/opwekken van energie, (b) het transport/opslag en (c) het gebruik van energie. De totale keten van energieproductie tot eindgebruik. Het omvat zowel traditionele energiebronnen, zoals fossiele brandstoffen, als hernieuwbare energiebronnen, zoals zonne-energie en windenergie.

Om beter inzichtelijk te krijgen waar we nu aan moeten werken ten behoeve van het energiesysteem van de toekomst, gaan we aan de slag met een energievisie. Deze visie zal tevens ingaan op de toekomstige energiemix en hoe systeemintegratie wordt beoogd. Hierbij gaat het om hoe de verschillende onderdelen van het (Limburgse) energiesysteem zich verhouden tot elkaar, bijvoorbeeld als het gaat om de inzet van gas, elektriciteit en warmte. De Provincie Limburg gaat het komende jaar in samenwerking met de betrokken partijen een energievisie voor Limburg opstellen, waarin het toekomstperspectief richting 2050 uiteen zal worden gezet.

Ruimte en de energietransitie zijn nauw met elkaar verbonden. De ruimte in Limburg is schaars, terwijl het nieuwe energiesysteem juist om veel ruimte vraagt. Het is van belang dat nieuwe manieren van energie-opwek en de hiervoor benodigde energie-infrastructuur goed ruimtelijk wordt ingepast, waarbij veiligheid en gezondheid geborgd zijn, en dat bestaande en nieuwe energie-infrastructuur optimaal wordt benut om de aanleg van onnodig (lange) nieuwe aansluitingen te voorkomen. Hiervoor hebben we ook aandacht gevraagd middels het Ruimtelijk Voorstel van de Provincie aan het Kabinet.

Ook aan de specifieke ketens en onderdelen van het energiesysteem – de gebouwde omgeving, warmtetransitie, verduurzaming van de industrie en bedrijventerreinen, energie-infrastructuur en grootschalige opwek – draagt de Provincie bij.

Gezonde en veilige leefomgeving

Een gezonde en veilige leefomgeving is een thema dat veel inspanning vraagt en de komende periode meer prioriteit vergt. Hier is de rol van de Provincie als regulerende overheid nodig met het uitoefenen van het formele bevoegd gezag. Een overheid, die haar inwoners beschermt tegen ongeoorloofde en ongewenste risico's én werkt aan een beter leefmilieu. Met het beleidskader 'Nieuwe energie & schoon leefmilieu' gaan wij de komende jaren toewerken naar een robuuster beleid en uitvoering voor het Limburgse leefmilieu. Een gezond en veilig leefmilieu draagt immers bij aan de leefbaarheid in Limburg. Na het landelijke advies van de Commissie Van Aartsen en het daaruit voortvloeiende Nationale Interbestuurlijk Programma, het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer over het Limburgse VTH-stelsel in het milieudomein en een in 2023 uitgevoerde verkenning naar concretiserend milieubeleid, neemt de Provincie sterker dan voorheen haar verantwoordelijkheid. We gaan van een minimalistische aanpak naar een robuuste uitvoering op basis van een realistisch en uitvoerbaar perspectief. Niet alleen omdat het moet, maar omdat wij als provinciale 'overheid' hier een zorgplicht voor dragen om het Limburgse leefmilieu te verbeteren.

Ons beleidskader

Op 12 april 2024 is het beleidskader 'Nieuwe energie & schoon leefmilieu' vastgesteld door Provinciale Staten.

BBV-indicatoren

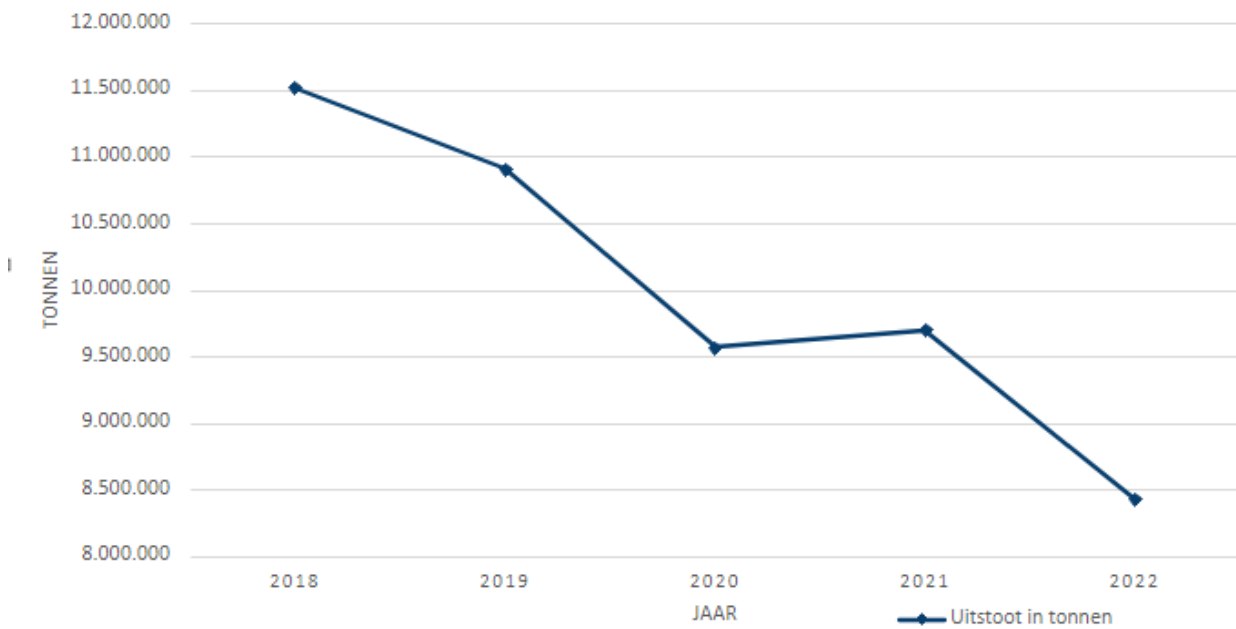
Sinds het begrotingsjaar 2018 is de Provincie verplicht BBV-indicatoren te publiceren. De beleidsindicatoren zijn in overleg met het IPO vastgesteld in 2017. De relevante BBV-indicatoren voor dit begrotingsprogramma presenteren we hieronder.

Indicator MO_8d: Bekende CO₂-uitstoot (BBV).

Bron: Klimaatmonitor Rijkswaterstaat; bewerking: Kurtosis

Dit betreft de absolute CO₂-emissie als gevolg van het verbruik van elektriciteit gas en vervoersbrandstoffen in Limburg.

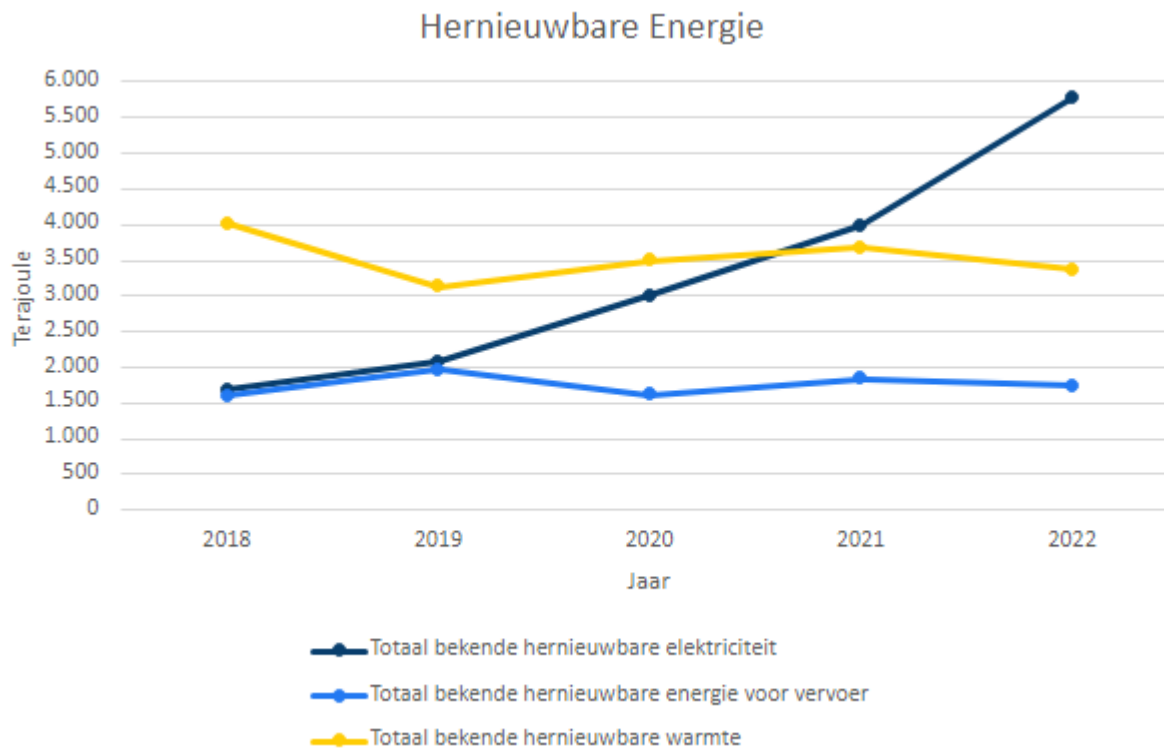
BEKENDE CO2-UITSTOOT

Indicator MO_8e: Hernieuwbare Energie (BBV).

Bron: Klimaatmonitor Rijkswaterstaat; bewerking: Kurtosis

Dit betreft het gebruik van hernieuwbare bronnen voor elektriciteit, warmte en vervoersbrandstoffen in Limburg.

Wat willen we bereiken?

4.1. Nieuwe energie

Nieuwe energie

We streven deze collegeperiode de volgende doelstellingen na:

- in 2030 is het aandeel huishoudens met een laag inkomen en een woning van lage energetische kwaliteit gedaald van nu 6,6% naar 5%;
- in 2030 is op 70% van de geschikte daken kleinschalige opwek (<15 kWp) via gemiddeld 10 zonnepanelen op dak gerealiseerd, concreet moet dit leiden tot 1.300 MW Photovoltaic Vermogen, hierna te noemen PV-vermogen, in 2030;
- in 2030 bedraagt de CO₂-emissie reductie van de gebouwde omgeving 55% t.o.v. 1990;
- in 2030 bedraagt CO₂/N₂O-reductie van de industrie 55% t.o.v. 1990;
- de energie-infrastructuur is betrouwbaar, wordt efficiënt benut en voorziet beter in de transportcapaciteit voor invoeding en afname van elektriciteit;
- in 2030 is er 2,5 TWh duurzame opwek van energie gerealiseerd voor grootschalige installaties (>15 kWp) in Limburg.

Een Limburg dat vooruit wil, heeft een schoon en gezond leefmilieu nodig met een toekomstbestendige energievoorziening. De gevolgen van klimaatverandering zijn ingrijpend en zorgen ervoor dat onze huidige brede welvaart en bestaanszekerheid onder druk staan. Landelijk wordt daarom, via het Klimaatakkoord, ingezet op een klimaatneutrale samenleving in 2050. Dat betekent dat we nu al werken aan energiebesparing en omschakelen naar nieuwe bronnen en dragers van energie. Energie is een basisvoorziening voor mensen én bedrijven. De leveringszekerheid en betaalbaarheid van energie is

belangrijk. Door internationale ontwikkelingen en geopolitieke onzekerheden steeg de prijs van energie de afgelopen tijd aanzienlijk. Het zijn basisvoorzieningen en randvoorwaarden die de overheid in brede zin moet garanderen en die niet (alleen) aan de markt overgelaten kunnen worden. Vanuit de algemene verantwoordelijkheid ontwikkelt de Provincie daarom beleid en initiatieven op het gebied van '*Energie-infrastructuur & Ruimtelijke Inbedding en Verduurzaming Industrie en bedrijventerreinen*' (4.1.1.) en '*Verduurzaming Gebouwde omgeving & Warmte en Grootschalig opwek*' (4.1.2.).

Conform het coalitieakkoord 2023-2027 is er een nieuwe PS-cyclus vorm gegeven, waarbij wordt ingezet op het vaker tussentijds informeren van PS via onder andere werkbezoeken en informerende sessies. Op dit moment wordt er organisatiebreed gewerkt aan een nieuw systeem waarmee PS op elk gewenst moment inzicht zal hebben in de ontwikkelingen op indicatorniveau (op basis van de beschikbaarheid van de data uit de diverse genoemde bronnen). De doelen en daarbij behorende indicatoren van het programma Nieuwe Energie zijn opgesteld in lijn met het op 12 april 2024 door PS vastgestelde beleidskader 'Nieuwe Energie en een Schoon Leefmilieu'.

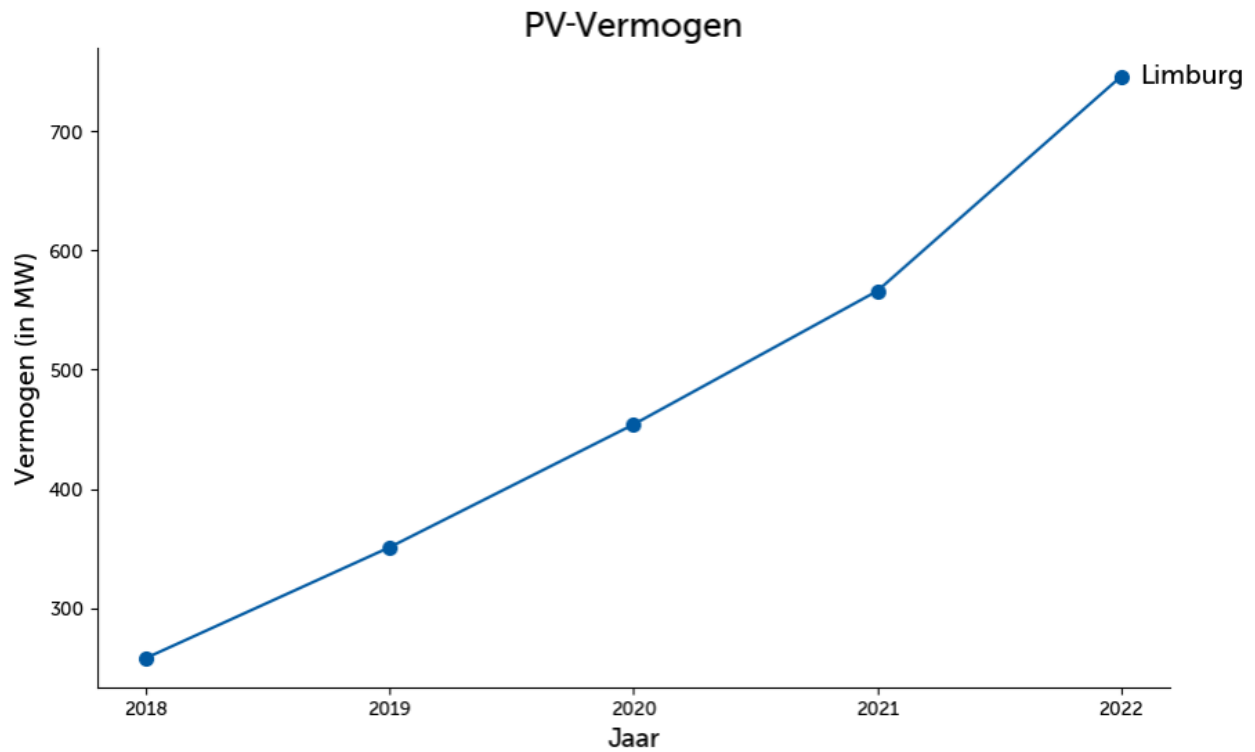
Wat merkt de Limburger ervan?

Aan de hand van indicatoren maken wij zichtbaar of we op koers liggen met het behalen van onze doelstellingen voor deze Statenperiode. Hierbij is de Provincie natuurlijk ook afhankelijk van partners en andere autonome ontwikkelingen. De indicatoren die reeds beschikbaar zijn, zijn hieronder gepresenteerd.

Indicator bij 'in 2030 is op 70% van de geschikte daken kleinschalige opwek (<15 kWp) via gemiddeld 10 zonnepanelen op dak gerealiseerd, concreet moet dit leiden tot 1.300 MW PV-vermogen in 2030'

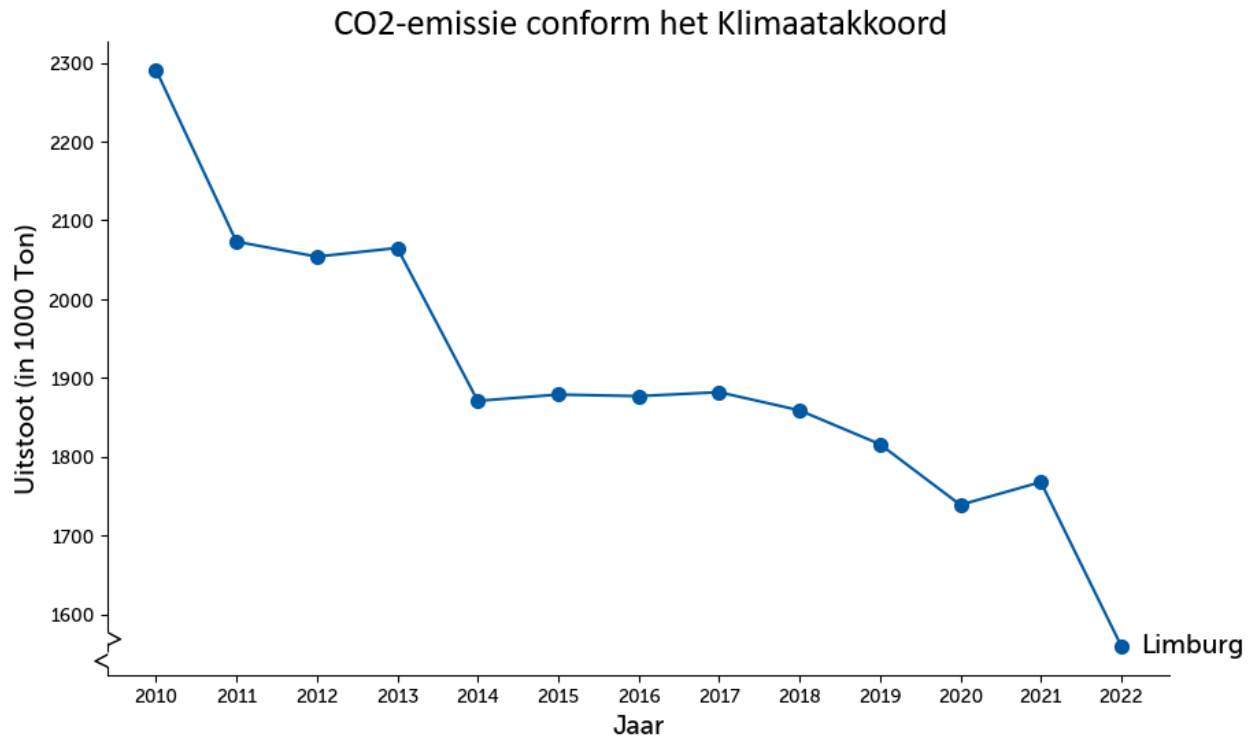
Indicator D_36a: Het geplaatste en geregistreerde PV-vermogen (MW) op dak op woningen in Limburg (systemen kleiner dan of gelijk aan 15 kW)

Bron: CBS

Indicator bij 'in 2030 bedraagt de CO2-emissie reductie van de gebouwde omgeving 55% t.o.v. 1990'

Indicator D_34a: CO2-emissie van de gebouwde omgeving, conform klimaatakkoord.
Bron: Regionale Klimaatmonitor

Wat gaan we daarvoor doen?

4.1.1. Energie Infrastructuur & Ruimtelijke Inbedding en Verduurzaming Industrie en bedrijventerreinen

Omschrijving

Zoals bovenstaand beschreven, werken we de komende periode aan een betrouwbare energie-infrastructuur, die efficiënt wordt benut en beter voorziet in de transportcapaciteit voor invoeding en afname van elektriciteit. Tevens zetten we in op 55% CO₂/N₂O reductie van de industrie. Hiertoe beogen we onderstaande resultaten op korte termijn (2025) te behalen.

Rol Provincie: ondersteuner, procesmanager, partner, subsidiënt, financier

Kwaliteit

Energie Infrastructuur & Ruimtelijke Inbedding

- In 2025 is er een energievisie voor Limburg opgeleverd (onderdeel van 2e Gewijzigd Amendement 176 Pelzer c.s. inzake Voortgang Energietransitie);
- In 2025 is er een Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat Limburg vastgesteld (onderdeel van motie 2e Gewijzigde Motie 3069 IJpelaar c.s. inzake Netcongestie in control).

Verduurzaming Industrie en bedrijventerreinen

- In 2025 hebben minimaal 3 Limburgse maatwerk-bedrijven bindende maatwerkafspraken gemaakt;
- In 2025 is een CES 3.0 Cluster6 opgeleverd met inzicht in vermogensbehoefte van bedrijven per modaliteit.

Tijd

Energie Infrastructuur & Ruimtelijke Inbedding

In 2025 starten en/of continueren wij de volgende meerjarige activiteiten:

- opstellen van provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur en Klimaat (pMIEK) in 2025 waar we samen met betrokken partners werken aan toekomstbestendige energie-infrastructuur;
- stimuleren van initiatieven gericht op het efficiënter gebruik van energie zoals batterijopslag, samenwerking op bedrijventerreinen en nieuwe contractvormen (buiten piekuren).

Verduurzaming Industrie en bedrijventerreinen

In 2025 starten en/of continueren wij de volgende meerjarige activiteiten:

- verankeren van benodigde capaciteit voor uitvoering van energiebespaarplicht bij OD-ZL o.a. door benutten rijksregeling;
- participeren in de voor Limburg relevante 'maatwerk-afspraken' onder regie van het Ministerie van KGG;
- continueren van de samenwerking met de LEA-bedrijven en geven gezamenlijk uitvoering aan het 'Landelijk actieplan verduurzaming cluster 6-bedrijven';
- invulling geven aan een ondersteuningsprogramma verduurzaming bedrijventerreinen via o.a. de SPUK-regeling verduurzaming bedrijfsmatig vastgoed en landelijk programma Verduurzaming Bedrijventerreinen;
- ondersteunen van ondernemerschap en innovatie bij Limburgse bedrijven via Limburgs Energiefonds (LEF) en LIOF.

Limburgs Energiefonds (LEF)

In 2025 continueren wij de volgende activiteit:

- herijken strategie van LEF en bezien op welk moment Mijwater 'ontvlecht' kan worden uit het LEF.

Geld

Het budget Energie Infrastructuur & Ruimtelijke Inbedding en Verduurzaming Industrie en bedrijventerreinen bedraagt € 4,39 mln. Dit bestaat uit 74% reguliere middelen en 26% personele lasten. De reguliere middelen van € 3,26 mln. betreft de SPUK CDOKE € 2,72 mln. Het doel van deze meerjarige regeling is om de capaciteit (bemensing) te vergroten bij decentrale overheden voor de uitvoering van

klimaat- en energiebeleid. Een bedrag van € 0,46 mln. voor deelname fase 3 Warmtenet Zuid-Limburg. En een bedrag van € 0,08 mln. voor het uitvoeringsplan Duurzaamheid.

4.1.2. Verduurzaming Gebouwde Omgeving & Warmte en Grootschalige opwek

Omschrijving

Zoals bovenstaand beschreven, werken we de komende periode aan een afname van energiearmoede, een toename van zowel kleinschalige, als ook grootschalige opwek en de reductie van CO2-emissie van de gebouwde omgeving. Hiertoe beogen we onderstaande resultaten op korte termijn (2025) te behalen.

Rol Provincie: toetser, ondersteuner, procesmanager, subsidiënt, financier

Kwaliteit

Gebouwde omgeving & Warmte

- In 2025 is er een 'proof of concept' gestart voor WZL.

Grootschalige opwek

In 2025 bepalen wij de resultaten en daarmee welke activiteiten wij als Provincie gaan ondernemen op basis van:

- de instructieregels i.r.t. de Provinciale omgevingsverordening voor zonnepanelen (onderdeel van Gewijzigde Motie 3012 Huizing c.s. inzake betere benutting alternatieve locaties en toepassingen voor zon PV);
- het potentieonderzoek zon PV (onderdeel van Gewijzigde Motie 3012 Huizing c.s. inzake betere benutting alternatieve locaties en toepassingen voor zon PV);
- duidelijkheid vanuit het Rijk omtrent de nadere invulling van de nationale programma aanpak SMR's (4e Gewijzigde Motie 3020 Schyns c.s. inzake Rijksgeld voor onderzoek SMR's).

Provinciale Energie Maatschappij

- In 2025 is een Statenbesluit genomen inzake de oprichting van de Provinciale Energie Maatschappij.

Tijd

Gebouwde omgeving & Warmte

- Ontwikkelen en continueren van de ontzorgingsprogramma's voor bedrijfsmatig en maatschappelijk vastgoed;
- Ondersteunen energiebesparing samen met de Limburgse RESregio's en woningcorporaties;

- Ondersteunen energiearmoede aanpakken d.m.v. het inrichten van een ondersteuningspool;
- Blijven inzetten op Mijnwater en deelnemen aan de publieke samenwerking Warmtenet Zuid-Limburg (WZL).

Grootschalige opwek

- Wij zijn partner in de RES-regio's en spannen ons in om de RES-doelen te behalen met tenminste 51% lokaal eigenaarschap bij elk project waarbij de omgeving kan meeprofiten;
- Samen met de RES-regio Zuid-Limburg werken aan een actieprogramma om te zorgen voor nieuwe grootschalige opwek-locaties met innovatieve manieren van meervoudige ruimtegebruik;
- Hanteren van een strikt 'nee, tenzij' voor zonne-energie op landbouwgrond en aanpassen van de instructieregels in de Omgevingsverordening conform het landelijke bestuursconvenant;
- Samen met Limburgse stakeholders gaan we in gesprek met het Rijk over de condities van de nationale programma-aanpak SMR's.

Provinciale Energie Maatschappij

- Opstellen plan van aanpak voor de Provinciale Energie Maatschappij waarbij we kijken naar warmtenetten, duurzame elektriciteit (o.a. kleinschalig zon-op-dak) en verduurzaming gebouwde omgeving.

Geld

Het budget Verduurzaming gebouwde omgeving & warmte en grootschalige opwek bedraagt € 2,73 mln. Dit bestaat uit 60% reguliere middelen en 40% personele lasten. De reguliere middelen van € 1,63 mln. betreft de SPUK Ontzorgingsprogramma Bedrijventerreinen en MKB. Het doel van deze meerjarige regeling is het ontzorgen van kleine en micro ondernemingen bij het verduurzamen van het bedrijfspand en proces.

Wat willen we bereiken?

4.2. Gezond en veilig leefmilieu

Gezond en veilig leefmilieu

We streven deze collegeperiode de volgende doelstellingen na:

- in 2027 is de gezondheid van de Limburger bevorderd door verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving t.o.v. 2020 middels:
 - verminderen blootstelling aan luchtverontreinigende stoffen;
 - verminderen geluidsoverlast & bevorderen van stilte;
 - verminderen emissies verontreinigende stoffen naar lucht;
 - voorkomen van vermijdbare milieuschade, c.q. het (vooruit)schuiven van milieuschade;
- in 2027 zijn risico's op ongelukken met gevaarlijke stoffen bij bedrijven of tijdens transport ingeperkt t.o.v. 2020.

De ambitie is een aantoonbaar gezond en veilig leefmilieu in Limburg. Omdat bijvoorbeeld schone lucht en de kwaliteit van het leefmilieu van groot belang zijn voor de gezondheid vraagt deze ambitie om minder uitstoot van luchtverontreinigende stoffen (zoals fijnstof) en het terugdringen van omgevingslawaai.

Omgevingskwaliteit en andere aspecten van leefmilieu worden aan het begin van het realiseren van alle fysieke opgaven expliciet meegenomen. Gezorgd wordt voor een verantwoorde manier van omgaan met de schaarste in zowel fysieke als milieuruimte. Hier ligt een nauwe relatie met Programma 5 “Leefbare steden en dorpen”.

Het verwezenlijken van een gezond en veilig leefmilieu in Limburg vraagt om een robuust VTH-stelsel (vergunningen, toezicht en handhaving) voor de provinciale kerntaken waaronder milieu en natuur. Bij een robuust VTH stelsel behoort een uitbreiding van de uitvoeringscapaciteit. Daarbij wordt onder andere ingezet op een intensivering van provinciaal milieubeleid.

Wat merkt de Limburger ervan?

Het te verwachten maatschappelijke effect is dat Limburgers gemiddeld langer en in goede gezondheid leven. Enerzijds doordat zij minder ziek worden en stress beleven door de leefomgeving waarin ze verkeren en anderzijds dat zij minder risico lopen om te sterven bij een ongeval met gevaarlijke stoffen.

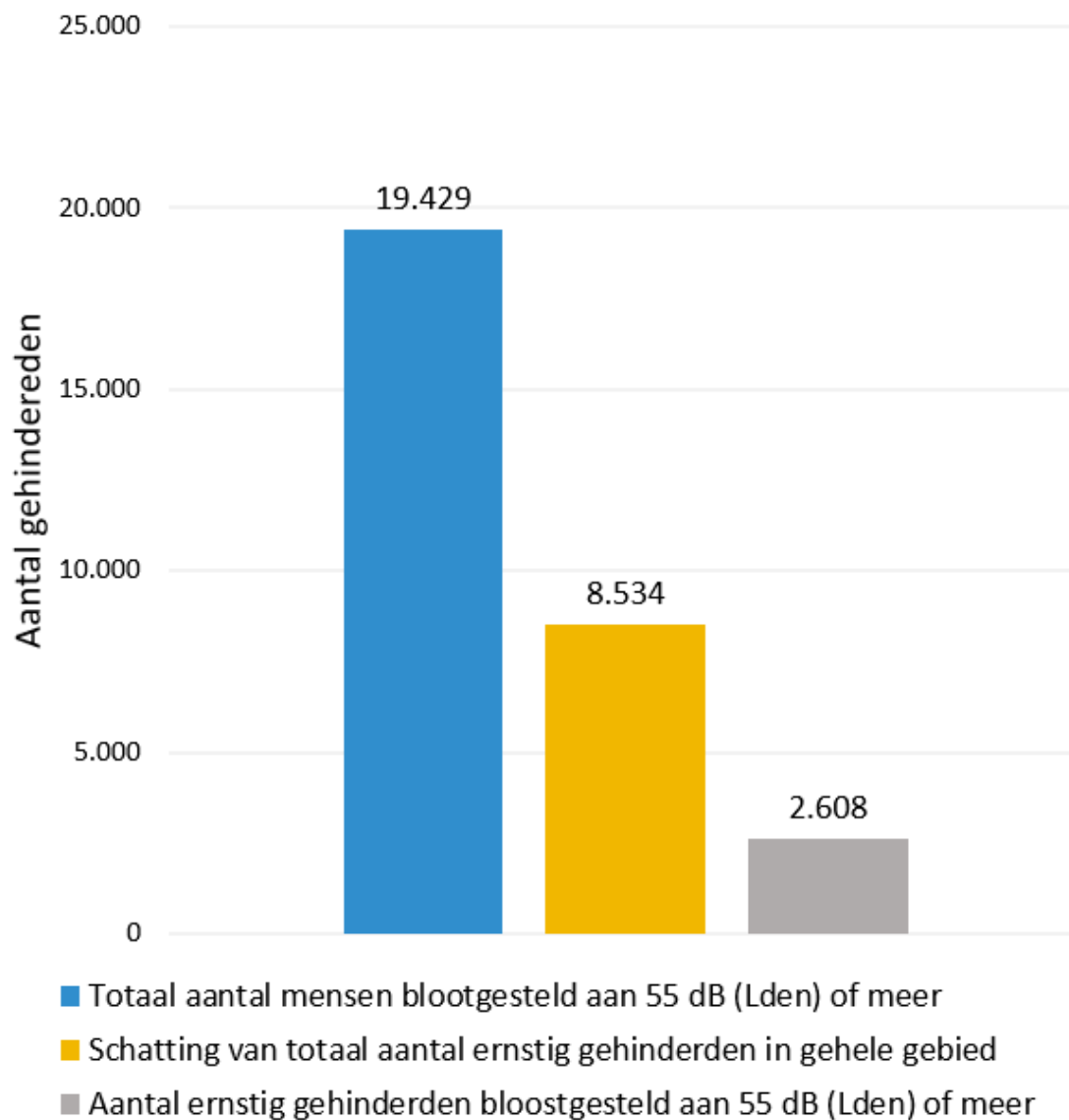
Het causale verband tussen levensduur en de effecten van de leefomgeving op die levensduur is moeilijk aan te tonen. Relevante, maar niet allesomvattende, indicatoren zijn 1) het percentage van de totale ziektelast door omgevingsgeluid en luchtvervuiling, 2) het aantal maanden korter leven door luchtvervuiling en 3) de ervaren gezondheid. Deze indicatoren geven enig inzicht in de lange termijn effecten van het gevoerde beleid (zie de Maatschappelijke Opgave hierboven). Op de middellange termijn wordt daarvoor gekeken naar de emissies en blootstelling aan luchtverontreinigende stoffen, ernstige geluidshinder en slaapverstoring en de geluidsbelasting in relatie tot de geluidsnorm in stiltegebieden. Voor externe veiligheid is nog geen indicator beschikbaar, maar wel beleidsinformatie via www.risicokaart.nl.

Aan de hand van onderstaande indicatoren maken wij zichtbaar of we op koers liggen met het behalen van onze doelstellingen voor deze Statenperiode. Hierbij is de Provincie natuurlijk ook afhankelijk van partners en andere autonome ontwikkelingen. De indicatoren die reeds beschikbaar zijn, zijn hieronder gepresenteerd.

Indicatoren bij ' in 2027 is de gezondheid van de Limburger bevorderd door verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving t.o.v. 2020'

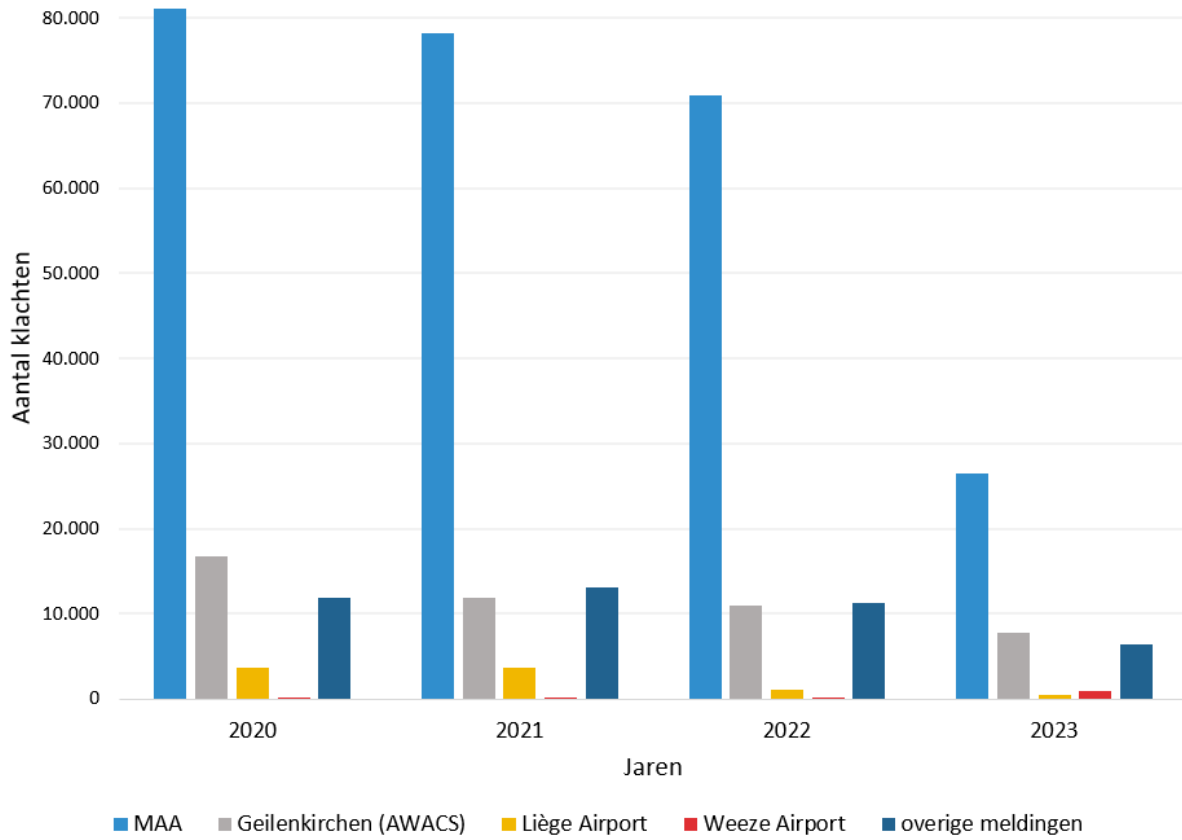
Indicator D_37b: Aantal (ernstig) gehinderden en slaapverstoorden door provinciaal wegverkeer.
Bron: Actieplan Geluid Provinciale Wegen 2024

Aantal (ernstig) gehinderden met geluidshinder door provinciaal wegverkeer in 2023

Indicator D_37c: Aantal klachten vliegverkeer.
Bron: Klachten informatie centrum luchtverkeer

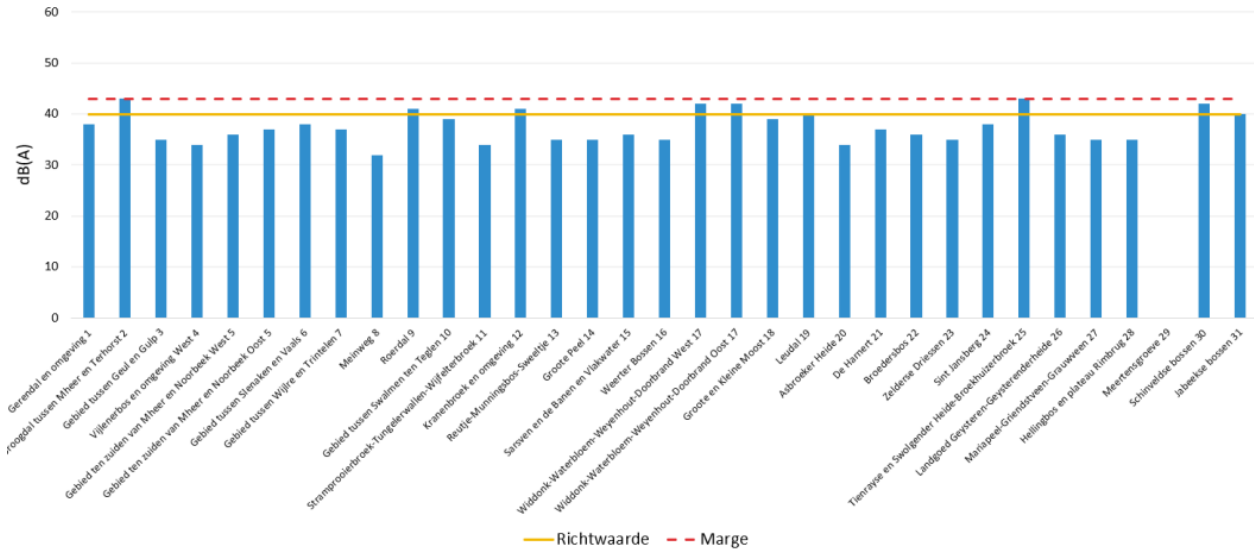
Aantal klachten vliegverkeer

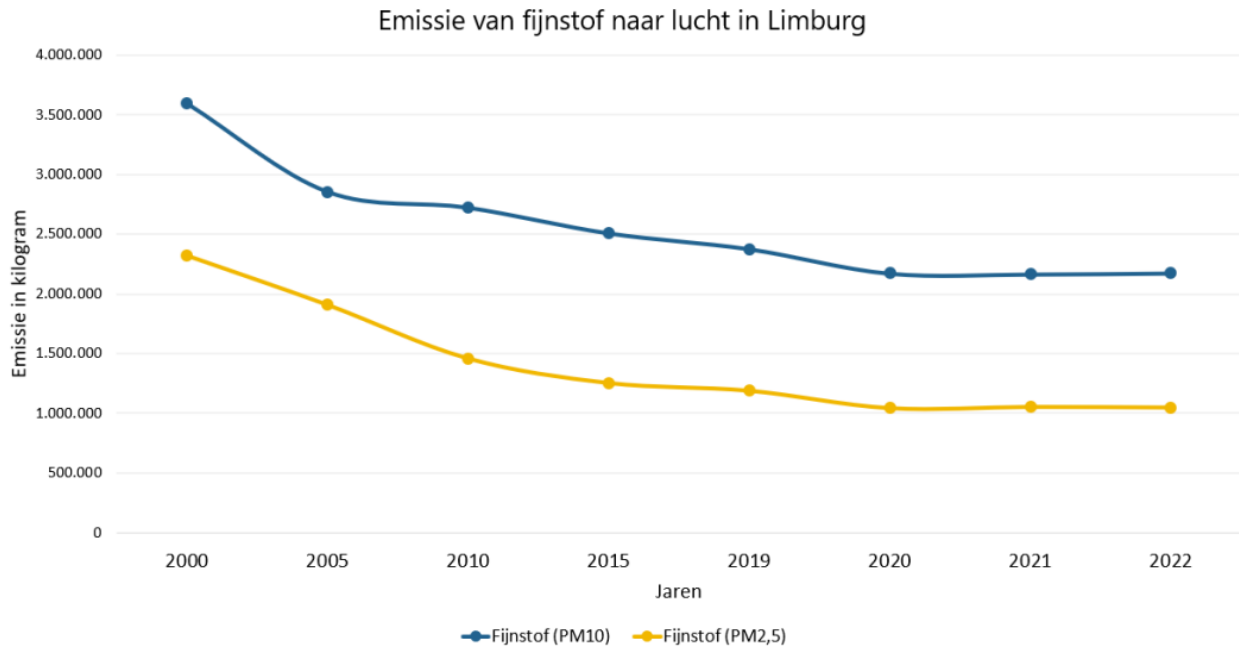
Indicator D_37d: Monitoring geluidsbelasting in stiltegebieden.

Bron: Monitoringsrapportage RUD

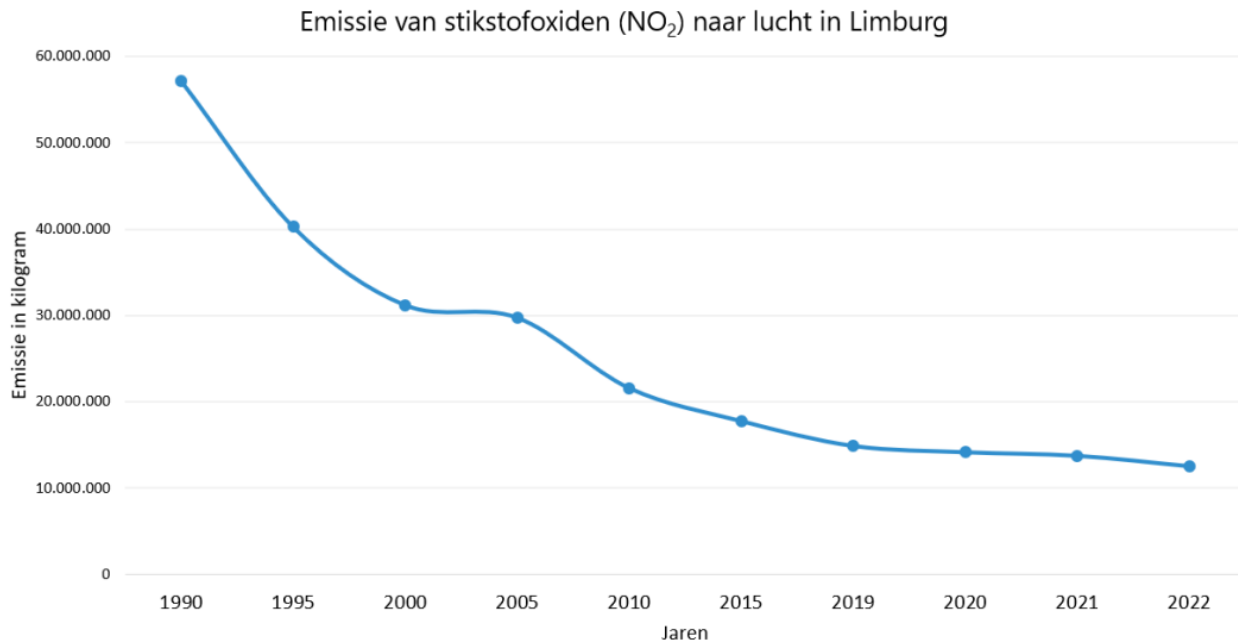
Geluidbelasting in stiltegebieden Limburg 2023
 Meetresultaten bemenste metingen LAeq, 24 uur

Indicator D_37fa: Emissie van fijnstof naar lucht.
 Bron: Emissieregistratie.nl, RIVM & GCN en GDN

Indicator D_37fb: Emissie van NO2 naar lucht.
 Bron: Emissieregistratie.nl, RIVM & GCN en GDN

Wat gaan we daarvoor doen?

4.2.1. Gezond en veilig leefmilieu

Omschrijving

Er wordt meer prioriteit gesteld komende periode aan een gezond en veilig leefmilieu. De Provincie pakt een regulerende rol op zich en beschermt op die manier haar inwoners tegen ongeoorloofde en ongewenste risico's.

Rol Provincie: toetser, ondersteuner, procesmanager, subsidiënt, financier

Kwaliteit

- Wij geven verder invulling aan de modulaire aanpak voor het bevorderen van de kwaliteit van de leefomgeving om te komen tot een gezond en veilig leefmilieu, de uitgangspunten daarvoor worden ook opgenomen in de Provinciale Omgevingsvisie. De vertaling zal plaatsvinden in de daarvoor geëigende instrumenten;
- Wij laten de uitstoot van verschillende bedrijven meten evenals het meten van de luchtkwaliteit op leefomgeving niveau. Wij zorgen voor meer Limburgse meetlocaties met specifieke aandacht voor het meten van Ultra Fijnstof. Hierbij wordt actief de samenwerking met de rijksinstanties en grensoverschrijdende partners opgezocht;
- Milieueffecten van (eigen) plannen en projecten worden expliciet meegenomen bij de planvorming en bij het realiseren van alle fysieke opgaven (zoals bij de Provinciale Omgevingsvisie, Nationaal Programma Ruimte voor Defensie, Programma MAA, programma Chemelot en de energietransitie);

- Wij voeren onze wettelijke taken uit op het gebied van milieu- en omgevingseffecten voor plannen en projecten waarvoor wij bevoegd gezag zijn of wettelijk zijn aangewezen als adviseur (zoals vaststellen van geluidproductieplafonds voor regionale industrieterreinen en voor provinciale wegen);
- Wij zullen ten aanzien van het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie, waar de mogelijke reactivering van vliegbasis De Peel een onderdeel van is, de belangen van een gezond en veilig leefmilieu inbrengen;
- Wij geven uitvoering aan de verdere uitwerking van het veiligheidsconvenant Chemelot op basis van de uitgevoerde pilots;
- Wij voeren gesprekken met de gemeenten waarin de geluidsnorm voor stiltegebieden wordt overschreden;
- Wij bouwen inzicht in de (cumulatieve) milieudruk verder uit;
- Wij regisseren de eeuwigdurende nazorg voorafgaande aan de sluiting van de stortplaatsen.

Tijd

- De modulaire aanpak concretiserend milieubeleid wordt deze collegeperiode uitgebouwd en de basis wordt opgenomen in de Provinciale Omgevingsvisie die eind 2025 wordt vastgesteld;
- Jaarlijks worden metingen bij bedrijven en de leefomgeving uitgevoerd. In 2025 wordt gemeten met behulp van het herijkte luchtmeetnet en wordt ook ultrafijnstof gemeten;
- De advisering over projecten, ontwikkelen van producten en uitvoering van activiteiten vinden plaats binnen de wettelijke termijn of de afgesproken tijdsperiode;
- Er is gestart met voorbereidende werkzaamheden om geluidsproductieplafonds voor provinciale wegen en regionale industrieterreinen (opvolger van geluidszones) vast te stellen. Geluidproductieplafonds voor provinciale wegen zijn uiterlijk in 2026 vastgesteld. Geluidproductieplafonds voor regionale industrieterreinen zijn uiterlijk in 2027 vastgesteld. Dat is binnen de nog vast te stellen wettelijke overgangstermijn;
- Het nationaal programma Ruimte voor Defensie wordt naar verwachting in Q1 2025 door het Rijk gepubliceerd. De inschatting is dat het Luchthavenbesluit in 2026 zal volgen;
- In 2025 worden de pilots getoetst. Vervolgens zal besluitvorming plaatsvinden over het opnemen van de resultaten in het provinciale beleid;
- Begin 2025 worden gesprekken met gemeenten, waarin stiltegebieden zijn gelegen die de norm overschrijden, afgerond. Mogelijk met acties voor de beleidscyclus;
- In de periode tot en met 2027 worden nieuwe relevante gegevens over de milieudruk toegevoegd aan ons bestaande overzicht (integrale gezondheidsindicatoren).

Geld

Het budget Gezond en veilig leefmilieu bedraagt € 1,39 mln. Dit bestaat uit 19% reguliere middelen en 81% personele lasten. De reguliere middelen van € 0,26 mln. betreffen:

- werkbudget milieuvadvis € 0,16 mln.;
- procesgeld militaire luchthaven € 0,10 mln..

4.2.2. Vergunningen, toezicht en handhaving

Omschrijving

Wij versterken de VTH keten waardoor de kwaliteit van de uitvoering van de provinciale bevoegd gezag rol verbeterd wordt. Deze bevoegd gezag rol ziet toe op de Omgevingswet, Mijnbouwwet, Luchtvaartwet en de Omgevingsverordening Limburg.

De werkzaamheden bestaan uit het verlenen van vergunningen en ontheffingen, het afhandelen van meldingen, het houden van toezicht en bij overtredingen het handhavend optreden (bestuursrechtelijk en strafrechtelijk) hierop. Het afhandelen van handhavingsverzoeken en klachten/meldingen maakt hier ook onderdeel van uit.

De wijze waarop de bevoegd gezag rol wordt ingevuld staat beschreven in de Uitvoering- en handhavingsstrategie 2024 en in het VTH uitvoeringsprogramma.

Wij onderschrijven de ambitie van het Interbestuurlijk Programma VTH om te komen tot een robuuster VTH-stelsel. Het implementeren van de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer ten aanzien van de Omgevingsdienst Zuid-Limburg (hierna: OD ZL) is daar onderdeel van. Dit betekent een investering in de uitvoeringscapaciteit van zowel de OD ZL als het cluster VTH.

Door de OD ZL en de RUD LN zijn op 28 maart 2024 de plannen van aanpak met betrekking tot Robuuste Omgevingsdienst ingediend bij het ministerie van I&W. In september 2024 ontvangen de omgevingsdiensten de beoordeling hierover. De financiële consequenties van de plannen van aanpak zijn op het moment van schrijven (juli 2024) nog niet bekend. Zodra hier meer over bekend is, worden uw staten hierover geïnformeerd.

Rol Provincie: toetser, bevoegd gezag, financier

Kwaliteit

Wat gaan wij in 2025 doen om onze doelen te behalen?

- Wij zetten in op het voorkomen van aantasting van de leefomgeving of het voorkomen van het ontstaan van risico's voor de leefomgeving;
- Wij leveren een bijdrage aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken door het opstellen van heldere, transparante en handhaafbare vergunningen. Dit doen wij zo veel mogelijk binnen de gestelde beslistermijn;
- We proberen de kans op het ontstaan van risico's voor de fysieke leefomgeving zo veel mogelijk te beperken door onze toezichtcapaciteit zo efficiënt en effectief mogelijk in te zetten. We werken daarom regiogericht op basis van vooraf gemaakte, risicogerichte keuzes;
- Indien overtredingen plaats vinden treden wij handhavend op. Dit doen wij op een transparante manier door aan te sluiten bij de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingswet;
- Alle werkzaamheden worden conform het VTH Uitvoeringsprogramma 2025 uitgevoerd.

We streven ernaar aanvragen/verzoeken binnen de wettelijke termijn af te handelen en houdbare vergunningen te verlenen. Dit uit zich doordat bij aanwenden bezwaar/beroep (zowel vergunningen als toezicht en handhaving) zo min mogelijk zaken gegrond zijn. En wanneer het naleefgedrag van de overtreder na de eerste constatering van overtreding hoog is.

In 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Afgelopen jaar hebben wij hier al ervaring mee opgedaan. Meervoudige aanvragen hebben nog steeds niet plaatsgevonden. Dat kan in 2025 veranderen. Dit heeft mogelijk gevolgen voor het kwaliteitsniveau van de uitvoering van onze VTH-taken.

Daarom dat het van extra belang is om over voldoende capaciteit te beschikken om onze taken goed uit te kunnen voeren. Daarbij speelt het opdoen van de nodige kennis en ervaring rondom de OW een grote rol. De coalitiemiddelen voor VTH-versterking worden ook ingezet voor het versterken van de capaciteit voor de uitvoering van de VTH taken die niet door de OD ZL, maar door Provincie Limburg worden uitgevoerd.

Tijd

De werkzaamheden worden uitgevoerd binnen de termijn van het collegeprogramma 2023-2027.

De uitvoering van de VTH-taken vindt plaats binnen de daarvoor geldende termijnen.

Geld

Voor de uitvoering van dit product is een bedrag van € 19,29 mln. beschikbaar, waarvan 38% personele lasten en 62% reguliere middelen overige lasten). De reguliere middelen bestaan met name uit:

- bijdrage voor de Omgevingsdienst Zuid Limburg: € 10,12 mln.;
- versterking maatwerk aanpak: € 0,90 mln.;
- Besluit Risico Zware Ongevallen BRZO € 0,16 mln.;
- werkbudget: € 0,13 mln.;
- wagenpark VTH: € 0,15 mln.

Voor de baten in dit product is een bedrag van € 3,33 mln. begroot. De baten zijn met name gebaseerd op de leges betreffende het aantal begrote vergunningverleningen versus de tarieven zoals in de legesverordening 2025 is vastgesteld. Substantieel zijn de leges voor:

- milieubelastende activiteiten: € 1,02 mln.
- bouwwerken: € 0,87 mln.

In het najaar van 2024 zal het college met een separaat Statenvoorstel komen voor de dekking van de opdracht aan de Omgevingsdienst Zuid-Limburg voor 2025 en verder. Uw Staten zijn hierover op 21 augustus 2024 per mededeling portefeuillehouder geïnformeerd.

Wat mag het kosten?

Voor de uitvoering van de beleidsplannen van dit programma is een bedrag beschikbaar van € 27,49 mln. Dit is inclusief de gefaseerde middelen vanuit de Najaarsnota 2024. De baten (7,86 mln.) betreft € 4,55 mln. aan Rijksmiddelen en € 3,31 mln. opbrengsten van leges.

Voor een nadere toelichting hiervan wordt verwezen naar de producten van dit programma, onderdeel Geld.

Het nadelige resultaat van € 19,63 mln. wordt verrekend met de algemene middelen van programma 9.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primitieve begroting 2025
Lasten	
4 Nieuwe energie en leefmilieu	
4.1 Nieuwe energie	
4.1.1 Energie infrastructuur & ruimtelijke inbedding en verduurzaming industrie en bedrijventerreinen	
60574 Procesmiddelen uitvoeringsplan Duurzaamheid	80
68048 Doorberekende personeelskosten	1.132
68698 Warmtenet ZuidLimburg BSA	463
69613 Uitvoeringskosten DU Klimaatakkoord	0
69760 SPUK CDOKE	2.719
Totaal 4.1.1 Energie infrastructuur & ruimtelijke inbedding en verduurzaming industrie en bedrijventerreinen	4.394
4.1.2 Verduurzaming gebouwde omgeving & warmte en grootschalige opwek.	
69691 Doorberekende personeelskosten	1.099
69946 SPUK Ontzorgingsprogramma bedrijventerreinen	761
69947 SPUK Ontzorgingsprogramma MKB	871
Totaal 4.1.2 Verduurzaming gebouwde omgeving & warmte en grootschalige opwek.	2.731
Totaal 4.1 Nieuwe energie	7.125
4.2 Gezond en veilig leefmilieu	
4.2.1 Gezond en veilig leefmilieu	
67641 Werkbudget milieuadvies	166
68051 Doorberekende personeelskosten	1.133
69388 Procesgeld militaire luchthavens	95
69665 SPUK SLA 2203318662 Meetstations veehouderij	33
69667 SPUK SLA 2203318606 Meetnet ultrafijnstof	95
Totaal 4.2.1 Gezond en veilig leefmilieu	1.522
4.2.2 Vergunningen, toezicht en handhaving	
60531 DU Versterking vergunningverl maatwerkenpak	452
63119 Werkbudget VTH	134
63122 Bestuursdwang	129
63123 Wet Hygveiligheid zweminrichtcatCD	123
63127 Milieu Klachten Telefoon	11
64038 Groene Brigade	27
67594 Provinciale bijdrage RUDNoord	94
67955 Kapitaallasten	7
68053 Doorberekende personeelskosten	7.414
68119 DU Besluit Risico Zware Ongevallen BRZO	163
68584 Leasetermijnen wagenpark VTH	124
68594 Brandstof wagenpark VTH	23
68871 Provinciale bijdrage RUDZLODZL	10.119
69722 Kapitaallasten	0

4. Nieuwe energie en leefmilieu

Exploitatie	Primitieve begroting 2025
69783 DU Hergebruik stedelijk afvalwater	21
69803 Stelpost ZRKvoorstellen VTH	0
Totaal 4.2.2 Vergunningen, toezicht en handhaving	18.841
Totaal 4.2 Gezond en veilig leefmilieu	20.363
Totaal 4 Nieuwe energie en leefmilieu	27.488
Totaal Lasten	27.488
Baten	
4 Nieuwe energie en leefmilieu	
4.1 Nieuwe energie	
4.1.1 Energie infrastructuur & ruimtelijke inbedding en verduurzaming industrie en bedrijventerreinen	
69760 SPUK CDOKE	2.764
Totaal 4.1.1 Energie infrastructuur & ruimtelijke inbedding en verduurzaming industrie en bedrijventerreinen	2.764
4.1.2 Verduurzaming gebouwde omgeving & warmte en grootschalige opwek.	
69946 SPUK Ontzorgingsprogramma bedrijventerreinen	761
69947 SPUK Ontzorgingsprogramma MKB	871
Totaal 4.1.2 Verduurzaming gebouwde omgeving & warmte en grootschalige opwek.	1.632
Totaal 4.1 Nieuwe energie	4.396
4.2 Gezond en veilig leefmilieu	
4.2.1 Gezond en veilig leefmilieu	
69665 SPUK SLA 2203318662 Meetstations veehouderij	33
69667 SPUK SLA 2203318606 Meetnet ultrafijnstof	95
Totaal 4.2.1 Gezond en veilig leefmilieu	128
4.2.2 Vergunningen, toezicht en handhaving	
60131 Heffing ontgrondingen	60
60387 Vergunningverlening waterwet	0
60397 Vergunningverlening ontgrondingenwet	0
60551 Provinciefonds DU Hergebruik stedel afvalw	21
60581 Leges maatwerkvoorschr bouw en milieu par 28	54
60582 Legesvermindering par 217	-23
63122 Bestuursdwang	129
64038 Groene Brigade	27
65929 Legesopbrengst omgevingsvergunningen	0
68235 Leges vergunningen Wet Natuurbescherming 98	72
69565 Leges bodeminformatie	0
69766 Leges vergunning milieubelastende activiteiten	0
69783 DU Hergebruik stedelijk afvalwater	0
69807 Leges vooroverleg 22	31
69808 Leges bouwwerken 23	872
69810 Leges aanlegactiviteiten 25	54

4. Nieuwe energie en leefmilieu

Exploitatie	Primitieve begroting 2025
69811 Leges kappen houtopstanden 26	6
69812 Leges MBA omgevingsplan 27a	4
69813 Leges MBA 27b	1.026
69815 Leges natuur 29	175
69816 Leges flora en fauna 210	282
69817 Leges maatwerkvoorschriften houtopst 211	28
69818 Leges ontgrondingsactiviteiten 215a	275
69819 Leges wateronttrekkingsactiviteiten 215b	30
69820 Leges overig 212	184
69821 Leges luchtvaartuigen TUGs 213	24
69822 Leges toestemming vuurwerk 214	0
Totaal 4.2.2 Vergunningen, toezicht en handhaving	3.331
Totaal 4.2 Gezond en veilig leefmilieu	3.459
Totaal 4 Nieuwe energie en leefmilieu	7.856
Totaal Baten	7.856
Saldo van baten en lasten	-19.633
Resultaat	-19.633

Verbonden partijen inzake Nieuwe energie en leefmilieu

Het Limburgs Energie Fonds (LEF B.V.) verstrekt geldleningen of aandelenkapitaal, specifiek voor initiatieven met als doel duurzame energie opwek, energiebesparing en circulariteit. Middels ons publiek belang in Enexis wordt het voeren van excellent netbeheer geborgd en dragen we bij aan het versnellen van de energietransitie.

Met de RUD (Regionale Uitvoeringsdienst)/Omgevingsdienst Zuid-Limburg en de RUD Limburg Noord beogen wij het leveren van kwaliteit voor de leefomgeving voor inwoners en bedrijven in Limburg.